

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

**CAUZA BRANTOM INTERNATIONAL S.R.L. ȘI ALȚII
c. REPUBLICII MOLDOVA**

(Cererea nr. 42572/09)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

10 februarie 2015

Această hotărîre este definitivă. Poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Brantom International S.R.L. și alții c. Republicii Moldova,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), statuînd într-un
Comitet compus din:

Dragoljub Popović, *președinte,*

Kristina Pardalos,

Valeriu Grițco, *judcători,*

și Marialena Tsirli, *grefier adjunct al Secției,*

Deliberînd la 20 ianuarie 2015 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 42572/09) depusă la 27 iulie 2009 contra Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”), de către compania Brantom International SRL, dl V. Prudscoi și dl I. Periev («reclamanții »).

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl D. Avtudov, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, din cadrul Ministerului Justiției, dl L. Apostol.

3. Reclamanții s-au plîns că drepturile lor garantate de articolul 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 au fost încălcate ca urmare a anulării unei decizii judecătorești irevocabile pronunțate în favoarea lor.

4. La 13 ianuarie 2011, cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

A. Contextul cauzei

5. Prima reclamantă, Brantom International SRL, este o societate cu răspundere limitată din Republica Moldova cu sediul la Chișinău. Cel de-al doilea reclamant, dl Vladimir Prudscoi, este un cetățean al Republicii Moldova, s-a născut în 1954 și locuiește în Chișinău. Cel de-al treilea reclamant, dl Iuri Periev, este un cetățean al Republicii Moldova, s-a născut în 1950 și locuiește în Chișinău.

6. La o dată nespecificată, cel de-al doilea și al treilea reclamant au depus către autoritățile competente o cerere de privatizare a apartamentului

în care aceștia trăiau. Imobilul, proprietate publică, este situat în centrul Chișinăului. Potrivit unui contract încheiat la 7 februarie 2002 cu statul, al doilea și al treilea reclamant au devenit proprietari ai apartamentului. La 28 februarie 2002, ei au vândut imobilul primei reclamante.

7. La 23 noiembrie 2004, societatea pe acțiuni S. a inițiat o acțiune privind anularea deciziei despre privatizarea apartamentului respectiv și recunoașterea nulă a celor două contracte de vânzare-cumpărare.

8. Prin hotărîrea din 4 noiembrie 2005, judecătoria Buiucani mun. Chișinău a admis acțiunea integral. Instanța de judecată a constatat, printre altele, că la momentul privatizării cel de-al doilea și al treilea reclamant nu trăiau în apartamentul litigios.

9. La 23 februarie 2006, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de către prima reclamantă și a menținut hotărîrea din 4 noiembrie 2005. Prima reclamantă a declarat recurs.

10. Prin decizia irevocabilă din 13 septembrie 2006, Curtea Supremă de Justiție a casat deciziile instanțelor judecătorești inferioare și a respins acțiunea societății pe acțiuni S. Curtea Supremă de Justiție a relevat, printre altele, că cel de-al doilea și al treilea reclamant n-au fost declarați cu dreptul pierdut la spațiul locativ printr-o hotărîre judecătorească. Aceasta infirma, în opinia Curții Supreme de Justiție, concluziile instanțelor judecătorești inferioare în privința faptului că reclamantii n-au domiciliat pe adresa respectivă și n-au avut dreptul de a privatiza spațiul locativ. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție a constatat, că prima reclamantă era dobînditor de bună credință.

B. Revizuirea deciziei irevocabile din 13 septembrie 2006

11. La 12 noiembrie 2008, societatea pe acțiuni S. a depus o cerere de revizuire. Societatea pe acțiuni a invocat că au devenit cunoscute noi circumstanțe esențiale pentru soluționarea cauzei, și anume înscrisuri ce confirmau că cel de-al treilea reclamant nu locuia în apartamentul litigios. Acestea erau fișele personale al celui din urmă oferite de către angajatorul lui și scrisorile autorităților locale și ale Asociației medicale teritoriale.

12. Compania reclamantă și cel de-al treilea reclamant au cerut respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

13. Prin încheierea din 25 februarie 2009, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire, a casat propria sa decizie din 13 septembrie 2006 și a dispus rejudecarea recursului declarat de către prima reclamantă. Instanța de judecată a făcut referire la înscrisurile prezentate de către societatea pe acțiuni S. prin care se confirma faptul că cel de-al treilea reclamant locuia mai mult de douăzeci de ani la o altă adresă. Curtea Supremă de Justiție a considerat că aceste înscrisuri probatoare, care nu erau din domeniul public, nu au putut fi cunoscute anterior și a constatat că în speță sunt întrunite cerințele impuse conform articolului 449 litera b) din

Codul de procedură civilă (revizuirea unei hotărâri judecătorești în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior).

14. Prin decizia din 20 mai 2009, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul declarat de către prima reclamantă împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2006 și a menținut deciziile instanțelor judecătorești inferioare pronunțate asupra fondului cauzei.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

15. În ceea ce privește revizuirea deciziilor judecătorești irevocabile, dreptul intern pertinent este rezumat în cauzele *Popov c. Republicii Moldova* (nr. 2) (nr. 19960/04, §§ 27-29, 6 decembrie 2005) și *Jomiru și Crețu c. Republicii Moldova* (nr. 28430/06, §§ 26-27, 17 aprilie 2012).

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ARTICOLELOR 6 § 1 ȘI 13 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1

16. Reclamantii s-au plîns că prin revizuirea deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție din 13 septembrie 2006 pronunțată în favoarea lor a fost încălcat principiul securității raporturilor juridice, precum și dreptul lor la respectarea bunurilor sale. Ei au invocat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție și articolului 1 din Protocolul nr. 1. De asemenea, ei s-au plîns despre încălcarea dreptului lor la un recurs efectiv garantat de articolul 13 din Convenție.

17. În cele din urmă, prima reclamantă s-a plîns, în temeiul articolului 1 din Protocolul nr. 1, că instanțele judecătorești naționale i-a încălcat dreptul la respectarea bunurilor sale, deoarece a lipsit-o de proprietatea sa dobîndită cu bună-credință fără să-i acorde compensație. Prevederile pertinente ale articolelor invocate prevăd următoarele:

Articolul 6 § 1

« Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...) »

Articolul 13

« Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de (...) Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd

încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale. »

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

«Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...) »

A. Declarația unilaterală a Guvernului pîrît și solicitarea de radiere a cererii de pe rol în conformitate cu articolul 37 din Convenție

18. La 6 iulie 2011, Guvernul a prezentat o declarație unilaterală în care a recunoscut că reclamanții au fost victime ale unei încălcări a drepturilor garantate de articolele 6 și 13 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 și că această constatare ar echivala, parțial, cu o reparație pentru daunele suferite. Guvernul a propus să plătească reclamanților suma de 2500 Euro (EUR) pentru cheltuielile și daunele suportate și a invitat Curtea să radieze cererea de pe rol în conformitate cu articolul 37 din Convenție.

19. Reclamanții nu au acceptat cuantumul despăgubirii bănești propuse de către Guvern și au contestat declarația sa.

20. Curtea consideră că, în anumite circumstanțe, ar putea fi adecvat să radieze o cerere de pe rol în conformitate cu articolul 37 § 1 c) în baza unei declarații unilaterale a Guvernului pîrît, chiar dacă reclamantul dorește continuarea examinării cauzei. Totuși, depinde de circumstanțele specifice ale cauzei pentru a stabili dacă declarația unilaterală oferă un temei suficient ce ar permite Curții să constate că respectarea drepturilor omului garantate de Convenție nu cere continuarea examinării cauzei (a se vedea *Tahsin Acar c. Turciei* [MC], nr. 26307/95, § 75, CEDO 2004-III; *Melnic c. Republicii Moldova*, nr. 6923/03, § 22, 14 noiembrie 2006).

21. Curtea reamintește, de asemenea, că o hotărîre, în care se constată o încălcare, impune statului pîrît o obligație legală de a pune capăt încălcării și de a repara consecințele, astfel încît să restabilească, cît este posibil situația existentă pînă la încălcare (*Fostul Rege al Greciei și alții c. Greciei* [MC] (reparație echitabilă), nr. 25701/94, § 72, 28 noiembrie 2002). Curtea a decis că același principiu ar trebui să fie aplicat atunci cînd un Guvern dorește să obțină radierea de pe rol a unei cereri, printr-o declarație unilaterală (*Decev c. Moldovei*, nr. 7365/05 § 18, 24 februarie 2009).

22. Curtea observă că Guvernul a recunoscut, în declarația sa unilaterală, că revizuirea deciziei irevocabile pronunțate în favoarea reclamanților a constituit o încălcare a articolelor 6 § 1 și 13 din Convenție și a articolului 1 din Protocolul nr. 1. Cu toate acestea, suma de compensare propusă este cu mult mai mică decît sumele acordate de către Curte în cauze similare, astfel încît nu poate fi susținut că reclamanții au primit o reparație adecvată.

23. Prin urmare, cererea nu poate să fie radiată în conformitate cu articolul 37 alineatul c) din Convenție, deoarece declarația nu oferă un temei

suficient ce ar permite Curții să constate că continuarea examinării cauzei nu se mai justifică.

24. În concluzie, Curtea respinge solicitarea Guvernului privind radierea cererii de pe rol în conformitate cu articolul 37 § 1 alineatul c) din Convenție și, prin urmare, va continua să examineze admisibilitatea și fondul cauzei.

B. Admisibilitatea

25. În măsura în care prima reclamantă s-a plîns, în temeiul articolului 1 din Protocolul nr. 1, că instanțele judecătorești naționale i-a încălcat dreptul la respectarea bunurilor sale ca urmare a recunoașterii nulității contractului de vânzare-cumpărare, potrivit căruia ea a dobîndit dreptul de proprietate asupra unui imobil, fără să-i fie acordată vreo compensație, Curtea relevă că reclamanta nu a inițiat împotriva vînzătorilor, adică cel de-al doilea și al treilea reclamant, o acțiune *restitutio in integrum* în instanțele judecătorești naționale.

26. Or, Curtea reamintește că obligația epuizării căilor de recurs interne prevăzută de articolul 35 § 1 din Convenție le impune reclamantilor să facă uz în primul rînd de căile de atac disponibile în mod normal și adecvate la nivel național pentru a le permite obținerea unei reparații pentru încălcările pretinse de aceștia. Aceste căi de recurs trebuie să fie suficient de certe, nu numai în teorie, ci și în practică, în caz contrar acestea vor fi lipsite de accesibilitatea și eficiența necesară (*Tănase c. Republicii Moldova* [MC], nr. 7/08, § 120, CEDO 2010 și *Parohia greco-catolică Remetii pe Somes c. României* (dec.), nr. 13073/03, §§ 22-23, 9 septembrie 2014).

27. Curtea notează că legislația Republicii Moldova prevede, în cazul recunoașterii nulității unui contract, un remediu civil în temeiul căruia fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit: totul este readus la starea inițială în care părțile erau pînă la încheierea contractului. Curtea relevă că prima reclamantă nu a demonstrat că procedura de mai sus era inadecvată sau inefectivă ținînd cont de circumstanțele cauzei sau că anumite circumstanțe particulare o exonera de obligația de exercitare a acesteia (*Vernillo c. Franței*, 20 februarie 1991, seria A nr. 198 și *Secic c. Croației* (dec.), nr. 40116/02, 15 iunie 2006).

28. Rezultă că această parte a cererii trebuie să fie respinsă pentru neepuizarea căilor de recurs interne, în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

29. Curtea constată, de altfel, că restul cererii nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. Curtea relevă că aceasta nu este inadmisibilă din orice alte motive și, prin urmare, trebuie să fie declarată admisibilă.

C. Fondul

30. Curtea relevă că a examinat de multe ori cauze care au ridicat probleme similare celei din prezenta speță și a constatat că a fost încălcat articolul 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea *Popov c. Republicii Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, §§ 52-58, 6 decembrie 2005 și *Melnic*, citată supra, §§ 38-44)).

31. Curtea notează că motivul invocat de către Curtea Supremă de Justiție pentru revizuirea deciziei irevocabile din 13 septembrie 2006 a fost descoperirea unor înscrisuri probatoare, care confirmau faptul că cel de-al treilea reclamant nu locuia în apartamentul litigios. Curtea observă că acest argument a fost invocat în hotărîrea din 4 noiembrie 2005 de către judecătoria Buiucani mun. Chișinău și că în decizia sa irevocabilă din 13 septembrie 2006 Curtea Supremă de Justiție l-a respins. În lumina circumstanțelor cauzei și avînd în vedere jurisprudența sa în acest domeniu, Curtea consideră că în speță procedura de revizuire a fost aplicată de către Curtea Supremă de Justiție într-o manieră incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (*Oferta Plus SRL c. Republicii Moldova*, nr. 14385/04, §§ 104-107 și 112-115, 19 decembrie 2006).

32. Prin urmare, a fost încălcat articolul 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 ca urmare a casării deciziei irevocabile din 13 septembrie 2006.

33. Avînd în vedere această constatare, Curtea consideră că nu este necesar să examineze dacă a fost, în speță, încălcat articolul 13 din Convenție (a se vedea, printre altele, *Popov c. Republicii Moldova*, citată supra, § 55).

II. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

34. Articolul 41 din Convenție prevede:

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. »

35. Cel de-al doilea și al treilea reclamant nu au prezentat nici o pretenție cu privire la reparația echitabilă. Prin urmare, Curtea consideră că nu este necesar de a le acorda vreo sumă cu acest titlu.

A. Prejudiciul material și moral

36. Prima reclamantă a pretins suma de 16046 EUR pentru beneficiu neobținut cu titlu de prejudiciu material și suma de 10000 EUR pentru prejudiciul moral suferit. În susținerea pretenției sale cu titlu de prejudiciu material, compania reclamantă a prezentat un contract de locațiune a

imobilului litigios. Acest contract a fost reziliat de către părți în urma revizuirii din 25 februarie 2009.

37. Guvernul a contestat cuantumul și temeinicia despăgubirii bănești pretinse. Guvernul a considerat că în speță este utilizată o cifră abstractă și potențială, valoarea exactă a căreia trebuie stabilită de către instanțele judecătorești naționale în cadrul unui proces judiciar separat.

38. Curtea constată că prima reclamantă a demonstrat că ea a închiriat apartamentul litigios unei bănci, pînă la revizuirea deciziei irevocabile din 13 septembrie 2006, pentru suma de 10000 lei moldovenești (MDL) per lună. Prin urmare, Curtea consideră că prima reclamantă a dovedit prejudiciul material suferit și îi acordă suma de 16046 EUR cu acest titlu.

39. De asemenea, Curtea consideră că prima reclamantă a suferit cu siguranță un prejudiciu moral și că simpla constatare a încălcării Convenției nu constituie în sine o reparație suficientă în acest sens. În același timp, Curtea consideră excesivă suma pretinsă de către reclamantă. Avînd în vedere jurisprudența sa și apreciind în mod echitabil, Curtea îi acordă suma de 2000 EUR cu acest titlu.

B. Costuri și cheltuieli

40. Prima reclamantă a pretins suma de 3000 EUR pentru cheltuielile suportate în fața Curții.

41. Guvernul a contestat această sumă.

42. Avînd în vedere materialele de care dispune și jurisprudența sa, Curtea consideră rezonabilă suma de 750 EUR pentru toate cheltuielile și o acordă primei reclamante.

C. Penalități

43. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Respinge* declarația unilaterală a Guvernului și solicitarea sa de radiere a cererii de pe rol;
2. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește plîngerile invocate în temeiul articolelor 6 § 1 și 13 din Convenție și articolului 1 din Protocolul nr. 1 privind casarea deciziei din 13 septembrie 2006, iar restul cererii inadmisibilă;

3. *Hotărăște* că a fost încălcat articolul 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr.1;
4. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze plîngerea invocată în temeiul articolului 13 din Convenție;
5. *Hotărăște*,
 - a) că Statul pîrît trebuie să plătească primei reclamante, în termen de trei luni, următoarele sume, care vor fi convertite în valuta națională a Statului pîrît conform ratei de schimb aplicabile la data plății:
 - i) 16046 EUR (șaisprezece mii patruzeci și șase euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de impozit, pentru prejudiciul material;
 - ii) 2000 EUR (două mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - iii) 750 EUR (șapte sute cincizeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de impozit de la reclamantă, pentru costuri și cheltuieli;
 - b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la efectuarea plății, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade, plus trei procente;
6. *Respinge* restul pretențiilor cu privire la reparația echitabilă.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 10 februarie 2015 în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier adjunct

Dragoljub Popović
Președinte